

Asia: VN/9904/2025

Lausuntopyyntö väylälakien muutostarpeiden arviomuistiosta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot arviomuistiosta

Väylälakien soveltaminen on suurelta osin valtion liikenneviranomaisten tehtävää, minkä vuoksi Etelä-Karjalan liitto ei ota ratkaisuihin yksityiskohtaisesti kantaa. Toivomme kuitenkin, että ratalaissa (110/2007) sekä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetussa laissa (503/2005) säädetyt menettelyt esim. yleis- ja rata-/tiesuunnitelmista säilyvät mahdollisimman yhtenäisinä.

Yksityisraiteita koskeva sääntely

Etelä-Karjalan liitolla ei ole tähän kohtaan lausuttavaa.

Tutkimusoikeussääntely

Etelä-Karjalan liitolla ei ole tähän kohtaan lausuttavaa.

Kiinteistökohtainen meluntorjunta

Etelä-Karjalan liitolla ei ole tähän kohtaan lausuttavaa.

TEN-T-asetukseen liittyvät lainsäädännön kehittämistarpeet

Etelä-Karjalan liitolla ei ole tähän kohtaan lausuttavaa.

Tunnelidirektiivin täytäntöönpanon täydentäminen

Etelä-Karjalan liitolla ei ole tähän kohtaan lausuttavaa.

Varautumista ja häiriötilanteita koskeva sääntely väylälaeissa

Etelä-Karjalan liitolla ei ole tähän kohtaan lausuttavaa.

Arviomuistiossa esitetyt muut muutostarpeet

Etelä-Karjalan liitolla ei ole tähän kohtaan lausuttavaa.

Oletteko tunnistaneet väylälaeissa muita muutostarpeita kuin arviomuistiossa käsitellyt?

Itäisen Suomen maakuntien liitot (Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Kainuu, Pohjois-Karjala ja Pohjois-Savo) esittivät helmikuussa 2025 Liikenne 12 -suunnitelmaluonnoksesta antamissaan sisällöltään yhtenäisissä lausunnoissaan, että valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arvioinnista säädettäisiin yksityiskohtaisesti laissa liikennejärjestelmästä ja maanteistä eikä viittauksella SOVA-lain soveltamisesta. Pääperusteluna on se, että liikennejärjestelmälaissa voidaan yksityiskohtaisemmin säätää valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan liittyvien keskeisten ja merkittävien vaikutusten arvioinnista kuin SOVA-laissa.

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma on luonteeltaan pitkän aikavälin strateginen suunnitelma, johon liittyy lyhyemmän aikavälin toimenpideohjelma. Useat suunnitelmassa mainitut toimenpiteet ovat vasta idea-asteella, eikä esimerkiksi kaikista infrahankkeista ole käytettävissä sellaista selvitystietoa, että vaikutusten arviointi SOVA-lain mukaisesti olisi mielekästä. Osassa tapauksissa vaikutuksia on mahdotonta arvioida, koska hankkeiden sijaintipaikat eivät ole tiedossa: tiedossa saattaa olla yhteystarpeen kehittäminen, mutta hankkeen tarkemmasta linjauksesta – puhumattakaan tarkemmasta sijainnista – ei ole tietoja.

Lausunnoissaan itäisen Suomen maakuntien liitot totesivat mm. seuraavaa: ” Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutukset eivät synny vain sen toimenpideohjelman kautta, vaan myös siinä asetetuilla tavoitteilla sekä liikennepoliittisilla linjauksilla ja valinnoilla (esim. painotukset rahoituksen kohdentamisessa) on samankaltaisia ja jopa laajempia vaikutuksia kuin toimenpideohjelmalla itsellään. Näin ollen vaikutusten arvioinnin tulisi koskea ensisijaisesti suunnitelmassa tehtäviä strategisia ja poliittisia valintoja. Yksittäisten hanke- tai toimenpidekohtaisten arviointien sijasta Liikenne 12 -suunnitelman arvioinnissa tulisi arvioida erityisesti kokonaisuutta ja laaja-alaisia yhteisvaikutuksia esimerkiksi Suomen turvallisuuteen, huoltovarmuuteen, alueiden välisiin kehittämisedellytyksiin ja saavutettavuuteen, ilmastotavoitteisiin sekä maan kilpailukyvyn varmistamiseen. Liikenne 12 -suunnitelman vaikutustenarvioinnissa tulee selkeästi rajata tarkastelujen ulkopuolelle vaikutukset, jotka kuuluvat hankearvioinnin piiriin.”.

SOVA-lain mukaisessa arvioinnissa jäävät aivan liian vähälle huomiolle ja yleispiirteiselle tasolle liikennejärjestelmän pitkäjänteisen kehittämisen kannalta tärkeät liikennepoliittiset, kansan-, yhteiskunta- ja aluetaloudelliset vaikutukset, aluekehitys- ja saavutettavuusvaikutukset, alueidenkäyttö- ja aluerakennevaikutukset, liikennesosiaaliset ja liikennekäyttäytymisvaikutukset, kansanterveysvaikutukset jne.

Etelä-Karjalan liitto esittää, että lakia liikennejärjestelmästä ja maanteistä muutetaan siten, että lain 15b pykälän neljäs momentti kumotaan ja samaan pykälään lisätään säännökset, mitä ja miten vaikutuksia valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laadinnassa selvitetään ja arvioidaan.

Muut huomiot

Etelä-Karjalan liitolla ei ole tähän kohtaan lausuttavaa.

Vainio Kirsi
Etelä-Karjalan liitto

Tynkkynen Sonja
Etelä-Karjalan liitto